

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені Івана Карпенка-Карого
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

ФІЛОСОФІЯ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

24 березня 2023 р.

Київ 2023

УДК 130.2:7.072.2:378(082)

Редакційна колегія: **Бенюк Богдан Михайлович** – професор, народний артист України; **Бойко Людмила Павлівна** – кандидатка педагогічних наук, професорка; **Годованюк Тетяна Леонідівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Зузяк Тетяна Петрівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Кириленко Катерина Михайлівна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Коломієць Алла Миколаївна** – докторка педагогічних наук, професорка; **Котляренко Світлана Василівна** – кандидатка філологічних наук, доцентка, редакторка; **Кундеревич Олена Вікторівна** – кандидатка філософських наук, доцентка; **Мартинюк Михайло Тадейович** – доктор педагогічних наук, професор, Дійсний член Національної академії педагогічних наук України; **Соловей Віктор Володимирович** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Терешко Інна Григорівна** – кандидатка педагогічних наук, доцентка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 11 від 27 березня 2023 р.)*

*II Всеукраїнську наукову конференцію «Філософія культурно-мистецької освіти»
зареєстровано Міністерством освіти і науки України відповідно до листа
Інституту модернізації змісту освіти № 21/08-53 від 19.01.2023 р.*

Філософія культурно-мистецької освіти : матеріали II Всеукр. наук. конф., м. Київ, 24 бер. 2023 р. Київ, 2023. 228 с.

ISBN 978-966-602-366-0

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність поданого тексту, за правильне цитування джерел та посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджені та затверджені науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників та редакторів.

© КНУКіМ, 2023

ЗМІСТ

Антонівська М. О.	Процес дистанційного навчання у ЗВО України в умовах повномасштабної російсько-української війни: виклики та перспективи розвитку	11
Ареф'єва А. Ю.	Ретроархаїзучі синтєзи в сценографії	14
Ареф'єва Є. Ю.	Хорове виконавство: екосистемний підхід	18
Бенюк Б.-Г. Б.	Світоглядотворча місія театрального мистецтва	22
Бенюк О. Б.	Культура якості освіти в час глобальних викликів: досвід України	24
Бенюк П. П.	Творчо-організаційна специфіка театрального менеджменту	28
Биркович Т. І.	Мистецька освіта в умовах інклюзії	31
Бойко Л. П.	Підготовка компетентних спеціалістів як пріоритет вищої освіти	34
Бондарець Н. Л., Носенко О. В.	Застосування викладачем програмно-апаратного комплексу для здійснення дистанційного навчального процесу в закладах вищої освіти в умовах воєнного стану	37
Бровенко Т. В.	Реалізація цілей стратегії розвитку вищої освіти в Україні	40

Бугайчук І. О.	Опанування здобувачами освіти за спеціальністю 029 технологій паблік рілейшнз та вивчення досвіду їх застосування в бібліотечній установі (на прикладі діяльності Одеської національної наукової бібліотеки)	45
Ворожейкін Є. П.	Використання сервісу «Discord» у сфері вищої освіти: можливості та обмеження	49
Гардабхадзе І. А.	Стратегія подолання «цифрового розриву» компетенцій фешн-дизайнерів в умовах трансформації індустрії моди	52
Гололобов С. М.	Державна політика у сфері культури в контексті культурно-мистецької освіти	56
Губернатор О. І.	Особливості естетичної ілюзії в імерсивних культурних практиках (за В. Вольфом)	60
Гудзенко О. Г.	Сучасні технології навчання в контексті гуманітаризації вищої освіти	62
Гусак В. А.	Специфіка жанру хорової композиції «Купальська II» з фольк-опери «Ятранські ігри» І. Шамо	65
Добровольська Р. О., Газінська О. В.	Історичний аспект розвитку музичної терапії у Великобританії та США	69

Донченко Н. П.	Професійна діяльність режисера: змістовність структури фахової кваліфікації	74
Іванчук А. В.	Аспекти інформаційної грамотності студентів	77
Калюжна Н. М.	Відкрита наука та підготовка бібліотечно-інформаційних фахівців: співіснування двох світів	80
Каранда М. В., Білогура О. М.	Специфіка роботи з драматичними текстами сучасної української літератури та театро-, кінознавчим тезаурусом під час професійної підготовки культурологів	84
Карпіцький М. М.	Психологічні аспекти роботи зі студентами під час війни	87
Кириленко В. А.	Формування національної ідентичності як складової змісту освіти	91
Кириленко К. М.	Педагогічна технологія «Комунікативна платформа» та її апробація в закладі вищої освіти	95
Колеко М. М.	Формування української ідентичності в студентів спеціальності 029 у процесі знайомства з книжковими пам'ятками України	99
Коломієць Д. І., Бабчук Ю. М.	Вплив мистецтва на інтелектуальний розвиток учнів	104
Коник Д. С.	Тренінг з майстерності актора: сучасні вимоги та підходи	107

Конюкова І. Я., Сидоровська Є. А.	Сучасні мережеві комунікації як універсальний соціокультурний механізм	111
Король А. М.	Специфіка викладання навчальної дисципліни «Мистецтво фотографії» у закладах вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн»	114
Кундеревич О. В.	Комунікація із соціумом, навчання та відновлення життєстійкості студентів в умовах війни	117
Легенький Ю. Г.	Спеціальність 022 – дизайн як полісистемний синтез культурних практик	120
Люльченко В. Г., Саранюк Д. О.	Теоретичні засади формування технічної компетентності в майбутнього учителя трудового навчання та технології	125
Мірзоян К. О.	Основні проблеми музичної освіти в контексті онлайн-навчання	128
Москвічова Ю. О., Фрицюк В. М.	Особистісно-орієнтований підхід у підготовці майбутніх педагогів-музикантів	132
Музика О. Я.	Декоративний живопис як чинник розвитку асоціативно- образного мислення в майбутніх педагогів-художників	134
Нищук Є. М.	Інновації у викладанні акторської майстерності в сценічних просторах моновистави: із досвіду власної інтроспекції	139

Павленко О. В.	Проектна технологія як інноваційний інструмент мотивації навчання учня-піаніста в дитячій музичній школі	142
Панасюк Т. Ю.	Проблеми модернізації української музичної педагогіки	147
Пічкур М. О.	Культурологічний підхід до образотворчої підготовки здобувачів вищої мистецької освіти	151
Плецан Х. В.	Інноватизація дизайн-мислення у процесі підготовки майбутніх фахівців креативних індустрій	155
Побірченко О. М.	Розвиток креативності майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі вивчення курсу «Сучасні мистецькі практики»	161
Подгорінова А. Ю.	Вільний рух як засіб творчого самовираження майбутнього вчителя хореографії	164
Росул Т. І.	Формування навичок дослідницької роботи здобувачів музичної фахової передвищої освіти	167
Савенко О. В.	Бренд країни як м'яка сила міжкультурної комунікації	171
Семенчук В. В.	Особливості використання сугестивної технології в процесі підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва	174

Смаліус Ю. П.	Питання психологічної підготовки у навчанні фахівців музичної індустрії, а також кіно і телебачення	178
Соловей В. В.	Реалізація міжпредметних інтеграційних зв'язків з історії та технологій (трудового навчання) з метою формування цілісної системи знань в учнів закладів середньої освіти	181
Сусло Л. В., Бондарчук К. В.	Впровадження кейс-технологій для формування ключових компетентностей в учнів під час уроків технологій у закладах загальної середньої освіти	185
Сухецька О. В.	Ефективні методи розвитку хорового колективу в контексті віртуального музикування	189
Тарасюк Л. М.	Форсований спів без опори дихання та його наслідки	192
Тимошик М. С.	Проект Українського католицького університету в Римі як спроба відмосковлення національної гуманітаристики	195
Ткач А. А.	Традиційна манера співу під час фахової підготовки студентів-фольклористів	199
Тюска В. Б., Казначесва Л. М.	Нові підходи навчання здобувачів культурологічної освіти	202
Чумак Є. С.	Сучасні медіапрактики в роботі українських бібліотек з молоддю	205

Шимкова І. В., Цвілик С. Д.	Використання комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання у STEAM-проектуванні інтер'єрної ляльки в закладах вищої освіти	209
Шум О. В.	Формальна та неформальна іншомовна підготовка студентів мистецьких спеціальностей в умовах війни	213
Якимчук О. М.	Дитяча хореографічна освіта м. Вінниця: соціо-просвітницький вимір	216
Ярошенко Т. О., Сербін О. О.	Управління даними: виклики часу і потреби ринку праці. Чи готова бібліотечна освіта? (На прикладі i-Schools США)	219

бливу увагу необхідно звернути на формування в здобувачів середньої освіти саме компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, як задоволення викликів забезпечення майбутніми фахівцями в галузі науки та техніки. Саме майбутній вчитель трудового навчання та технологій буде готовий до формування вказаної компетентності у здобувачів загальної середньої освіти. Провадження в освітній процес закладу вищої освіти міжпредметних і міжтематичних підходів для формування професійної компетентності, передбачає.

Список використаних джерел:

1. Гушлевська І. Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці. *Шлях освіти*. 2004. Вип. 3. С. 22–24.
2. Корець О. М. Роль фізико-математичних дисциплін у формуванні технічної компетентності майбутніх учителів технологій. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка*. 2014. Вип. 20. С. 277–279.
3. Марущак О. В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя технологій. *Наукові записки*. 2015. Вип. 7. С. 88–92.
4. Петренко О. Б. Професійна компетентність сучасного вчителя. *Збірник наукових праць РДГУ*. 2016. Вип. 3. С. 327.
5. Федорова О. В. Технологічна компетентність як предметна компетентність вчителя трудового навчання та технологій. *Problems and tasks of modernity and approaches to their solution : The VIII International Science Conference*. Tokyo, Japan, 2021. С. 169–173.

Мірзоян Катерина Олександрівна

кандидатка мистецтвознавства,
старша викладачка
кафедри музичного мистецтва,
Відокремлений підрозділ
«Миколаївська філія
Київського національного університету
культури і мистецтв»
ORCID: 0000-0001-7609-2093

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

Повноцінно не відновивши діяльність основних галузей життєдіяльності країни унаслідок пандемії коронавірусу, Україна зіткнулася з черговим архідеструктивним явищем — війною, що чи не в найбільшій мірі від-

билося на вітчизняній галузі освіти. У світлі означених подій, по-новому використовують технологічні інновації останніх років, що відобразилися в досягненнях і втратах освітнього процесу епохи пандемії.

Сьогодні стало очевидним, що новітні освітні форми продемонстрували нові можливості і проблеми освіти за часів пандемії та воєнного стану. Так, вимушена еміграція українців, з одного боку, стимулює національне самовизначення, що позначається на системі освіти, а з іншого — призводить до стирання національної ідентичності під впливом необхідної інтеграції.

Воєнно-політична та соціально-економічна дестабілізація сьогодення все більше призводять до вихолощування освіти, її необґрунтованої персоналізації, що орієнтована на індивідуальні можливості та запити індивідуума. І це часто призводить до «урізання» освіти до рівня базових знань: здійснюється так звана «примітивізація освіти».

Надзвичайно гостро освітнє питання постає у сфері культури, а особливо — мистецтва. Онлайн-навчання продемонструвало реальні можливості формування теоретичних знань в учнів, основою яких стали обсяг інформації та релевантність, а також використання нотного тексту, аудіо та відеоматеріалів.

Навчання ж у сфері практичного мистецтва здійснюється лише емпіричним, апостеріорним (за І. Кантом) методом, що передбачає активну роботу органів чуття людини: слуху, зору, тактильних відчуттів. Врахуємо тут і необхідне приєднання емоційно-психологічного компонента, без якого мистецтво втрачає своє справжнє призначення і сенс. Поєднання теоретичних знань з емоційною складовою потребує практичного вираження, аналізу та взаємообміну між педагогом та учнем.

Виконати основну вимогу якісного педагогічного процесу — забезпечення конструктивної взаємодії педагога та учня в онлайн-форматі практично неможливо. У період пандемії та воєнного стану, у навчанні музиканта-виконавця став переважати метод наслідування («роби як я») у самому примітивному сенсі. Це найдавніший із навчальних методів. Його основа — репродуктивність (відтворення зразка). Спостерігаємо подібну ситуацію і під час «живих» уроків, більш того, репродуктивний метод є провідним у музикантів-виконавців. Проте, слід зазначити, що у «живих» уроках надзвичайно важливе місце посідає невербальна комунікація, яка формує індивідуальність учня.

У даному контексті доречно згадати про «мову» перцептивних образів [1]. Всі чотири провідні образи: тілесний, просодичний, просторовий та предметно-символічний, добре зарекомендували себе в міжособистіс-

ній комунікації, є провідними в музичній системі навчання виконавця. Кодувати та декодувати інтенції образів людина навчається саме в процесі живого спілкування, а в умовах онлайн-навчання вона змушена інтуїтивно шукати нові способи кодування та розпізнавання, що завжди негативно впливає на якість навчання. Це стосується і учнів, і педагогів.

Найгірша справа з колективними формами музикування (наприклад — хор). Так, хор у своєму визначенні: «це колектив організованих та об'єднаних загальними метою та завданнями співаків, здатних у своєму виконанні відтворити хорову партитуру різної складності та різних музичних жанрів» [2]. Вважаємо, що дане визначення має доповнитися двома ключовими словосполученнями «у реальному часі» та «у реальному місці».

Дистанційна організація спільної хорової творчості надзвичайно складна, і майже нездійсненна. Питання постає не в тому, що хорові співи в онлайн-форматі потребують наявності відповідним чином налаштованої високотехнологічної апаратури у всіх учасників. Тут входить у гру виконавська складова колективного творчого процесу. Одне завдання — розучити нотний текст з кожною партією, з кожним хористом, і кардинально інше завдання — зібрати різнорідну спільноту у творчий колектив, що злагоджено звучить.

У хорознавстві злагодженим звучанням прийнято називати таке звучання хорового колективу, у якому є низка ансамблів: інтонаційний, ритмічний, динамічний, темповий, тембровий тощо [3]. З повною впевненістю можливо стверджувати, що робота над перерахованими вище ансамблями в онлайн-форматі з непрофесіоналами (учнями) не призведе до задовільного результату. І першою умовою, яку неможливо відтворити через відеозв'язок, є відсутність відповідної навчальному процесу музичної акустики, з якою корелюється людський голос та музикальний слух.

Для створення якісного ансамблю та злагодженого звучання, педагогу-диригенту необхідно заволодіти «ситуативними емоціями» хористів та «розігнати» колектив до максимально високого рівня творчої наснаги при вирішенні мистецьких завдань. Такий ефект досягається лише за умов реальності часу і місця, де диригент здатний впливати на емоційний стан колективу загалом і індивіда зокрема.

Під впливом емоцій всі види пізнавальних процесів: сприйняття, уява, пам'ять, мислення зазнають певних модифікацій. У результаті таких модифікацій вони набувають насамперед вибірковості та спрямованості. Таким чином зміни, що відбуваються у творчих процесах, пов'язані зі змістом емоційного процесу, що відбувається.

З особистого досвіду відмічено, що з емоційним рівнем учасників хору корелюються характеристики не тільки співочого голосу (тембр, дихання, артикуляція, звукоутворення, вібрато, атака, ступінь прикриття вокальних голосних тощо), а й основні засоби музичної організації звуку (звуковисотність, динаміка та темпоритм).

Отже, зміни, що відбулися в процесі навчання, змушують сучасних педагогів шукати ефективні шляхи подолання обмежень, пов'язаних з вимушеною онлайн-формою навчання, для відновлення навчально-виховного процесу в повному обсязі, зокрема, з використанням онлайн- та офлайн-форматів, повноцінної актуалізації їх якісних характеристик з урахуванням розширення освітнього контенту, варіювання засобів та методів навчання музиці у всіх ланках вітчизняної освітньої системи.

Список використаних джерел:

1. King A., Prior H., Waddington-Jones C. Connect resound: Using online technology to deliver music education to remote communities. *Journal of Music, Technology & Education*. 2019. № 12 (2). P. 201–217.
2. Tian L. Development of online music education supporting autonomous learning. *IOP Conference series: Materials Science and engineering*. 2020. Vol. 750. № 1. P. 1–7.
3. Zeng L., Cai L. Innovative Design of Music Education Mode Based on Internet Technology. *2021 International Symposium on Advances in Informatics, Electronics and Education (ISAIEE)*. 2021. P. 208–211.